

Henkilökuvassa **Satu Lipsanen**

Betonilehden henkilögalleriassa on haastateltavana toimitusjohtaja **Satu Lipsanen** (s. 1978 Pieksämäellä).

"En ikinä", Satu Lipsanen kertoo lukioikäisenä vastanneensa kysymykseen työskentelisikö hän joskus Lipsasen perheyrittäjä, rakennusliike U. Lipsanen Oy:ssä tai vuonna 1976 perustetussa Lipa-Betoni Oy:ssä. "Tuolloin lähinnä ärsytti se että kotona puhuttiin aina yrityksen asioista", Satu muistelee.

"Olen mettäläinen. Haaveena oli metsänhoitajan tai metsäinsinöörin työ", Satu kertoo.

Kun opiskelupaikka haavealalta ei auennut, Satu valitsi Mikkelin Ammattikorkeakoulun ympäristötekniikan linjan.

"Opiskelualan valinta oli sattumaa. Jos yhteydet rakentamiseen eivät olisi olleet niin kiinteät, olisin ehkä valinnut rakennusosaston. Kuopion AMK tosin ei olisi tullut kyseeseen. Isoveli Antti opiskeli näet siellä RI-puolella ja sanoi, että mihin tahansa muualle, mutta sinne et tule."

Jatko-opiskelijaksi Hampuriin

Ympäristöinsinööri -opintojen loppuvaiheessa Satu huomasi ilmoituksen Hampurissa alkavasta kaksivuotisesta, Suomen diplomi-insinöörin tutkintoa vastaavasta M.Sc.-jatkokoulutuksesta.

"Hain ja pääsin. Olin ensin Saksassa Obernburgissa rakennusfirmassa kesätöissä, tavoitteena oli oppia saksan kieli. Kieli olikin pakko oppia, sillä 2000-luvun alussa Hampurissa ei juuri englantia puhuttu. Saksalaisen poikaystäväni takia saksankielestä tulikin sitten minulle peräti kotikieli seitsemäksi vuodeksi."

Saksassa asuminen ja opiskelu muuttivat Sadun mukaan arvomaailmaa monessa suhteessa.

Arvostus Suomen koulutukseen nousi valtavasti. Suomessa opiskellessa esitelmien pito ja tehtävien esittely toisille opiskelijoille oli ollut ihan normijuttu. Saksassa sen sijaan muut opiskelijat olivat paniikissa, kun joutuivat luokan eteen.

Byrokratia yllätti

Myös byrokratia yllätti. "Kesätöissä ollessani ongelmia ei ollut, mutta opiskelijana senkin edestä. Esimerkiksi oleskeluluvan saaminen oli sananmukaisesti taistelua. Kuvaavaa oli, että ulkomaalaisvirastoon mennessä ensimmäinen kysymys oli kuuluuko Suomi EU:hun", Satu hymähtää.

"Ilman silloista poikaystävää asunnonkin löytäminen olisi ollut vaikeaa. Asenne ulkomaalaisia kohtaan oli tuolloin, 2000-luvun alussa, yllättävän kielteinen."

Päättötyön Satu teki Wolfsburgissa Volkswagenille romuautojen keräysverkoston matemaattisesta mallista Pohjoismaissa. Sen valmistuttua tarjolla oli ns. praktikant -työpaikka, joka ei kuitenkaan Satua innostanut.

"Suurin syy oli ison konsernin byrokraattisuus. Tietokoneen tunnuksienkin saamiseen meni viikkoja, toimiston avaimien saamiseen kuukausi", Satu kertoo esimerkkejä.

"Vaikeuksiakin oli, mutta olen ehdottoman tyytyväinen Saksan keikkaani", Satu toteaa. "Edelleen käydessäni Saksassa tulee aina olo, että jään tänne. Side on vahva, vaikkei minulla siellä enää tuttavuuksia olekaan."

Satu kertoo, että hänen on normaalisti helppo tutustua ihmisiin: "Miljoonakaupunki

Hampurissa en kuitenkaan juuri ystävystynyt paikallisten kanssa. Yksi syy voi olla naisnäkökulma: tasa-arvo oli siellä kielteisessä mielessä ihan eri luokkaa kuin Suomessa. Salibandyn pelaajana ja innokkaana jalkapallon seuraajana en tainnut solahduttaa paikalliseen muottiin", hän aprikoi.

Elementtitehtaan palo toi takaisin Suomeen

Mitä ja mihin valmistumiseen jälkeen? Etsiäkö työpaikka Suomesta pääkaupunkiseudulta. Vai toteuttaa suunnitelma B eli vastaanottaa tarjolla ollut salibandy-pelipaikka Sveitsissä?

Kulminaatiopiste päätökselle oli Lipa-Betonin Naarajärvellä sijaitsevan elementtitehtaan palo kesäkuussa 2004.

"Ulkomailla asuessa perhearvot saivat uuden merkityksen. En halunnut olla veljen lapsille vain täti siellä jossakin, vaan läsnä heidänkin arjessa. Paluupäätös Pieksämäelle ja töihin Lipalle oli lopulta luonteva. Valmistuin syksyllä 2004 ja joulukuussa aloitin työt Lipa-Betonissa."

Kysymykseen, millaista oli palata Suomeen, Satu vastaa sen olleen kulttuurishokki: "Saksassa ollessa olin kironnut sen byrokratiaa ja ajatellut Suomessa kaiken olevan toisin. Mutta byrokratia tuli yhtä lailla vastaan Suomessa, esimerkiksi luottokortin saamisessa", Satu hymähtää.

"Myös betoni oli minulle uutta. Ei toki kulttuurishokki, olinhan ollut Lipalla aikoinaan kesätöissä ja yritysasiat olivat niitä normaaleja aamukahviahieita. Lipa onkin ollut minulle

1 Satu Lipsanen toimii Lipa-Betonin toimitusjohtajana. Työasiat ja Betonin johtokunnan kokoukset tuovat hänet usein pääkaupunkiseudulle.

aina läheisempi kuin rakennusliikkeen puoli”, Satu kertoo.

Toimitusjohtajaksi murroksen kynnyksellä

”Lipalle tullessa menin saman tien betonimylärikurssille, tein ympäristö- ja laatuhommia sekä tarjouslaskentaa. Vuonna 2009 minusta tuli Lipa-Betonin toimitusjohtaja”, Satu kertoo.

Uuden tehtaan valmistumisen myötä meno oli ollut kiivasta. Sadun toimitusjohtaja-nimityksestä ei kuitenkaan ehtinyt kulua puolta vuottakaan, kun ei-niin-ruusuinen kuva iski. Suomi ja rakennusala menivät rajuun murrokseen. Sadun ensimmäinen toimitusjohtajavuosi meni miinukselle. Se on kuitenkin jäänyt ainoaksi.

Kun rakentamisen tahti lähti kiihtymään, Lipa tuplasi liikevaihtonsa kahdessa vuodessa. ”Iso ponnistus oli tehtaan siirtyminen kahteen vuoroon. Raju kasvu ja vastaavasti toiminnan hallittu pienentäminen ovat molemmat vaativia. Varsinkin alkuvaiheessa tein pitkiä päiviä.”, Satu kertoo ja kiittää mentoriaan, hallituksen puheenjohtajaa *Antero Asikaista*, joka on ollut tukena jo toimitusjohtajuuteen valmistautumisesta lähtien.

Paukkuja tuotekehitykseen?

Lipa-Betoni työllistää tällä hetkellä noin 40 henkilöä. Toimihenkilöitä on kahdeksan. Päätuote ovat jännittämättömät asuinkerrostaloelementit.

Pk-yrityksen rahkeet eivät Sadun mukaan kannu mittaviin tuotekehityshankkeisiin. ”Kuitubetonia kokeilimme hiottuna vuosi sitten

Sirkka Saarinen

1

valmistuneeseen Lipan ja rakennusliikkeen yhteiseen toimistoon. Oma tuote on myös puubetonivälipohjaelementti, joka on kehitetty yhteistyössä Sepa Oy:n kanssa puukerrostalojen ääntä eristäväksi ja osastoivaksi välipohjaksi. Oma kivitalo on testitalona laatan käyttäytymisestä kivirakenteissa.”

Tarkasti vartioitu ala

Keskusteltaessa Lipan ja yleensä koko betonialan kehittymisestä ja kehitystyöstä Satu nostaa tiukat pätevyysvaatimukset: ”Mielestäni alamme ei ole kehittynyt sen takia, että ”muualta” tulevia vartioidaan niin tarkasti.”

Muualta tullessiin Satu laskee myös itsensä. ”Kun hain tehdaskohtaista 1-luokan betonityönjohtajan pätevyyttä, se tyssäsi väärään

inssitutkintoon. Suoritin kurssin ja läpäisin tentin, mutta pätevyyttä en saa. En edes tehdaskohtaista.”, hän selventää.

”Kaikella rakkaudella”, Satu naurahtaa: ”Tuotantotalouden ihminen on mielestäni rakennusinsinööriä pätevämpi asiantuntija miettimään miten prosessi toimii niin että tuotantolinjasta saadaan tehokkain. Sama koskee elementteihin ja materiaaleihin liittyviä siirtoja: logistiikka-puolen ihminen on niitä suunnittelemaan se parhain vaihtoehto.”

”Iso yritys pystyy tietysti ottamaan eri osa-alueille pätevät osaajat. Meidän kaltaisella pk-yrityksellä ei ole kuitenkaan varaa palkata sekä ihmistä, jolla on vaadittu pätevyys että erikseen ihmistä, joka on pätevä alalle. Meillä myös toimitusjohtaja käy hallissa muun muassa

katsomassa ja arvioimassa elementtien pintoja”, Satu korostaa.

”Maakunnassa toimivana meillä on vielä sekin ongelma, että avoimiin paikkoihin on todella vaikea saada päteviä hakijoita”, hän kertoo juuri meneillä olevaan rekrytointiin viitaten.

Lisää avointa keskustelua

Satu ei suinkaan jurputa epäkohdista itsekseen. ”Minulla on tapana sanoa asiat aika suoraan. Betoniteollisuuden johtokunnan jäsenenä olen pätevyysasiastakin puhunut jo ainakin vuoden.”

”Tykkään että asioista puhutaan. Kun jokainen kertoo oman mielipiteensä, ’tyhmätkin’ kommentit voivat poikia toteutuskelpoisia ideoita.”

Kilpailijat eivät kovin usein vieraile toistensa tehtaissa. ”Meille kaikki ovat tervetulleita”, Satu kutsuu.

Suomen pienillä markkinoilla hyvien käytäntöjen jakaminen on Sadun mielestä kaikkien etu. ”En usko että se on keneltäkään pois, eikä siihen ratkea mikään kauppa.”

Erinomainen esimerkki hedelmällisestä vuorovaikutuksesta oli Sadun mukaan Ämmän betonin porukan vierailu Lipa-Betonissa ja vastavuoroisesti toisin päin. ”Keskustelut olivat avoimia ja valtavan hyviä.”

Samoin hän kiittää Betonin johtokunnan hyvää antia yritysten paikallisen sopimisen käytännöistä. Myös työsuojelussa on päästy avoimeen kokemuksien jakamiseen. ”Harmi vain, että omassa tehtaassa työturvallisuuden liittyvien asenteiden parantaminen on osoittautunut todella vaikeaksi”, Satu viittaa kahteen vakavaan onnettomuuteen ja Läheltä piti -havaintojen ilmoittamisen vaikeuteen.

Kiitosta Sadulta saa myös Ely-keskuksen Pieksämäellä toteuttama pilottihanke. Yritysfoorumissa on mukana kuusi paikallista yritystä. Jokaisen yrityksen toimitusjohtaja tuo itseään askarruttavan aiheen ja alustaa sen lyhyesti, muut kommentoivat, konsultti pitää homman hanskassa. Nyt on meneillään jatkona oma ryhmä lähiesimiehille samalla toimintaperiaatteella.

Lipsaset ovat kovia puhumaan

Omasta sanavalmiudesta kertoen Satu mainitsee, että muutkin Lipsaset ovat kovia ja kovaäänisiäkin puhumaan.

”Vuosi sitten rakensimme ja muutimme rakennusliikkeen kanssa yhteiseen toimistoon. Kun Lipan viiden hengen toimistossamme oli varsin rauhallista, nyt huomaan välillä, että omassa työhuoneessani on viisi Lipsasta puhumassa. Tasapainon löytäminen perhe versus työ on pitänyt etsiä uudelleen”, Satu hymyilee.

Isoveli Antti on rakennusliikkeen toimitusjohtaja ja pikkuveli Pekka hankintapäällikkö,

Satu Lipsanen kotitarkkisto

2

Anita-äiti hoitaa rakennusliikkeen ja osin myös Lipan taloushallintoa, Matti-isä on eläkkeellä, mutta tekee rakennusliikkeessä kehityshomia ja istuu konttorilla käytännössä päivittäin.

Oma rakennusliike ei Sadun mukaan tarkoita Lipalle töitä kuin manulle illallista. ”Sisäinen kaupmamme on 5–10 %. Molemmat elävät omaa elämäänsä. Lipa ei tee jännitettyjä tuotteita. Muutkin kaupat syntyvät markkinaehtoisesti.”

Koirat rytmittävät työpäivän

Sadulla on kaksi koiraa: 10- ja 11-vuotiaat Suomen petit basset griffonit, tuttavallisemmin karva-bassetit.

”Onneksi on koirat, jotka pakottavat rytmittämään päivän. Jos ja kun kukaan ei käske töistä pois, siellä voi vierähtää niin illat kuin viikonloput. Kokemusta siitäkin on”, yksin asuva Satu myöntää ja korostaa että elämässä on oltava muutakin kuin työ.

Se muu voi toki liittyä rakentamiseenkin: Satu rakensi itselleen kivitalon, johon muutti koirineen vuonna 2013. Pihahommat ovat vielä kesken, joten sieltä löytyy vastapainoa työlle.

Tyttöaikana Sadulla oli pitkään hevonen. Nyt koirat vievät hänet rakkaaseen luontoon. ”Ikääntyessään ne ovat myös opettaneet minua, ainaista suorittajaa, hidastamaan.”

Salibandya monella tasolla

Liikkuminen ja liikunta ovat Sadulle tärkeitä. Parasta työasioiden nollausta hänelle on jo 20 vuotta jatkunut salibandyharrastus.

”Pieksämäelle perustettiin salibandyjoukkue, kun olin 16-vuotias. Sillä tiellä olen, vain oman talon rakennusaikana en pelannut. Saksassa opiskellessani pelasin Bundesliigassa yhden kauden ja yksi vaihtoehto oli tosiaan lähtö Sveitsiinkin pelaamaan.”

Kun Pieksämäen naisten salibandyjoukkue lopetti vuosi sitten, Satu siirtyi pelaamaan Varhauksen Tarmoon. Siellä hän käy pelien lisäksi harjoituksissa kerran viikossa.

”Monta vuotta olin lopettamassa: pelasin aina sitä viimeistä kautta. Syksyn tullen huomaan kuitenkin aina olevani mukana. Syykin on selvä: kentällä kaikki muu unohtuu, mietit vain peliä”, Satu toteaa.

Hän aloitti vuosi sitten myös jalkapallon. Kantapää hajosi salibandyssä, joten jalkapallon jatko on epävarmaa. Talvella Satu laskettelee. Viime talvena hankittujen luisteluskusien hän naurahtaa olevan selvä keski-ikäisyyden merkki.

Sirkka Saarinen

2 Satu virkistyytyy luonnossa koiriensa kanssa.